

моральних рішень. Августин розглядав питання гріха, спокути та благодаті як невід'ємні елементи людського існування, що передують будь-якому раціональному вибору. Саме ця думка перегукується з екзистенціальним страхом і тривогою перед самовизначенням у світі.

Таким чином, ідеї Августина Блаженного стали своєрідним предтечею екзистенціалізму, закладаючи фундамент для подальшого розвитку цієї філософської традиції.

Бібліографія:

- Августин Аврелій. (2014). *Творіння* (Т. 1, С. Яровий, П. Герасимук, А. Хром'як, М. Черняк, І. Сацик, А. Хом'як, Пер.). Видавничий відділ УПЦ Київського Патріархату.
- Марсель, Г. (2024). *Бути і мати*. Центр учбової літератури.
- Святий Августин. (2021). *Сповідь* (Ю. Мушак, Пер.). Свічадо.
- Augustine. (1972). *A Collection of Critical Essays* (R.A. Markus, Ed.). Anchor Books.
- Kierkegaard, S. (1983). *Fear and Trembling / Repetition* (H.V. Hong & E.H. Hong, Trans.). In H.V. Hong & E.H. Hong (Eds.), *Kierkegaard's Writings* (Vol. 6). Princeton University Press.
- Sartre, J.-P. (1966). *L'existentialisme est un humanisme*. Les Éditions Nagel.

Філософський контекст серця в енциклопедії Dilexit Nos

Богдан Кравчук

Люблінський католицький університет Івана Павла II

Серце століттями вважалося символом людської сутності, поєднуючи біологічний, філософський і духовний виміри. У грецькій традиції та папському вченні воно ототожнюється з центром прийняття рішень, синтезуючи розум і емоції. В умовах сучасної цивілізації, де домінують технології, варто переосмислити його роль як центру людської ідентичності.

У класичній грецькій думці серце було простором

формування думок і почуттів. Гомер приписував йому роль духовного центру (Homer, 1894, p. 422), а Платон вважав його місцем інтеграції раціональності та бажання (Platon, 1986, pp. 88–89). На думку Папи, сучасна філософія відкриває серце як основу автентичного досвіду. Гайдегер наголошував, що мислення починається з емоцій, які спонукають до екзистенційних питань. Серце є тим, що рухає розум, допомагаючи усвідомити себе і світ (Byung-Chul & Heideggers, 1996, p. 39).

Домінування розуму та технологій віддалило людину від внутрішнього світу. Мішель де Серто зазначав, що сучасна людина позбавлена гармонії, а серце стало «забутим простором». Без нього неможливо формувати зв'язки, любити і зустрічатися з іншими. Втрата серця веде до нарцисизму, ізоляції та екзистенційної порожнечі (de Certeau, 1989).

Святий Августин підкреслював, що серце – це місце зустрічі людини з іншим через любов. На відміну від аналізу понять, філософія серця веде до вчинків, що виходять за межі логіки. Саме тут народжуються поезія, співчуття і здатність до співіснування. Серце допомагає подолати нарцисизм та індивідуалізм – основні загрози сучасної епохи (Augustyn, 1977, p. 113).

У світі технологій та штучного інтелекту роздуми про серце набувають нового значення. Люди повинні пам'ятати про свою здатність до любові, співчуття та стосунків. Серце – не просто символ емоцій, а центр людського буття, що інтегрує різні виміри життя. Збереження його ролі є ключем до гуманістичного майбутнього та збереження автентичних людських зв'язків (Francis, 2024, no. 87).

Бібліографія:

- Augustyn (1977). *Homilie na Ewangelie i Pierwszy List Św. Jana* (Vol. 2). Akademia Teologii Katolickiej. Byung-Chul, H., & Heideggers, H. (1996). *Zum Begriff der Stimmung bei Martin Heidegger*. München.
- Francis (2024). *Encyclical Letter Dilexit Nos of the Holy Father Francis on the human and divine love of the Heart of*

Jesus Christ. Retrieved March 12, 2025, from <https://www.vatican.va/content/francesco/en/encyclicals/documents/20241024-enciclica-dilexitnos.html>

Certeau de, M. (1989). *Lo spazio del desiderio*. Gli «Esercizi Spirituali» di Loyola. In *Il parlare angelico: figure per una poetica della lingua: secoli XVI e XVII*. Olschki.

Homer (1894). *Iliada*. Lewental.

Platon (1986). *Timajos*. *Kritias albo Atlantyky*. PAN.

Онтологічні засади трансгуманізму

Валерія Онищенко

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

Онтологічна криза сучасності, характерна для західної картини світу, виявляється у втраті знаттєво виражених відповідей щодо природи буття, людини та її місця у світі. Вона завершує великий історичний період, що почався з Ренесансу, набув виразних форм у Модерні й у XX ст. привів до появи «нового світу» – Світу Людини, як унікальної культурно-історичної епохи. Цей процес зумовлений зміною буттєвої парадигми мислення та переоцінкою цінностей, що спричинило радикальні зміни у західному сприйнятті світу й людини.

Ключовою онтологічною «подією», що спровокувала згадані зміни, стало «перепозиціонування» Абсолюту: Бог як Абсолютне Буття й особистісний Центр світобудови поступається людині – буттю одночасно особистісному та відносному, де він «звужується» до суто людського розуміння. Відтепер людина, новий, умовний абсолют, прагне оволодіти світом, мало не поглинути його, перетворивши на власне творіння і водночас перебравши на себе весь його сенс і фактичність.

Виникає парадокс: людина – відносна, умовна та принципово неповна в її самовизначенні поза абсолютних засад буття – Абсолюту, стає головною онтологічною константою